

פרשת מטות

אל תתמקד בפיגום

"פולקסוואגן עצור בצד,"! נבח שוטר התנועה למערכת הכריזה ברכבו. הרכב בלם, נכון יותר לומר סטה באיטיות לשולי הדרך. ברכב נהגה זקנה שצחקה בעליזות ומאחור הצטנפו להן 3 קשישות שרעדו מפחד. "אינך רואה שזהו כביש בינעירוני? מדוע את מזדחלת על 20 קמ"ש,"? פנה השוטר לנהגת.

"אין לך עיניים,"?! תמהה הקשישה, "בפירוש כתוב על השלט: 20"

השוטר לא ידע אם לצחוק או לבכות. "גברת, זהו מספר הכביש, אבל המהירות החוקית בו היא 90 קמ"ש. ובכלל, "שאל השוטר את היושבות מאחור, "מדוע אתן רועדות.?"

אחת הקשישות גמגמה: "מקודם נסענו בכביש ... 443"

רגע לפני הכניסה לארץ ישראל, הארץ המובטחת, ניגשים למשה רבינו שבט גד ושבט ראובן ובקשה בפיהם: "רצוננו לקבל את חבל ארץ גלעד לנחלה. המקום עשיר במרעה דשן וטוב, לנו יש מקנה רב, כך שנוכל למצוא אוכל בשפע לצאננו."

משה רבינו שומע את בקשתם וגוער בהם. טענותיו נוקבות באוזניהם של בני גד וראובן: מדוע שאיכם יילחמו בארץ ישראל על מנת לכבשה ואתם תתגוררו פה בשלווה בשטח שנכבש על ידי כל ישראל? טענותיו של משה לא מסתיימות בכך, במשפטים תמציתיים וחדים הוא מוכיח את שני השבטים על שלא למדו לקח מהחטאים שעשו אבותיהם במשך ארבעים שנות שהותם במדבר.

מה הפריע למשה רבינו ברצונם של שבטים אלו לדאוג למרעה טוב ודשן לבהמותיהם, בפרט שהם מצהירים מראש שאין 'כפל מבצעים' - הם מוותרים על חלקם בארץ ישראל ולשאר השבטים תהיה נחלה מרווחת יותר.

את ההסבר לתוכחתו של משה באוזני השבטים, מבאר לנו רבי יצחק עראמה, בספרו הנפלא "העקידה", במיקוד הזרקורים לנקודה הבעייתית בדבריהם: בני גד וראובן מבקשים לרשת את ארץ הגלעד ואומרים למשה: "אל תעבירונו את הירדן." אין לנו שום סיבה להגיע לארץ הקודש, יש לנו כאן את כל צרכינו...

נתאר לעצמנו, ממשיך רבי יצחק עראמה, אדם ששוכר קבלן בניין לבנות עבורו בית קומות עם דגש מיוחד על יופי וגימור חיצוני, איכות מעולה ונוחות מירבית, האם יעלה על הדעת שבשביל הפיגומים הנצרכים לפועלים על מנת להגיע לקומות העליונות, ירכוש הקבלן מוטות ברזל חדשים ולוחות עץ דקורטיביים כדי שגם הפיגומים יהיו המילה האחרונה בעיצוב?

בוודאי שלא. ומדוע? משום שהפיגום הוא זמני. הוא אינו המטרה הסופית אלא האמצעי ליצירתה, משכך, אין סיבה להשקיע בו מעבר למינימום הבטיחותי הנדרש.

ארץ ישראל שהובטחה לאבותינו לפני אלפי שנים, הבית ששימש לנו בעבר, ובעז"ה ישמש גם בהווה הקרוב בביאת משיח צדקנו, מקום בו נוכל לעבוד את השם יתברך כפי שצריך: משכן להשראת השכינה, ללא גויים המכבידים את זרועם עלינו, ובהרחבת הדעת. אבל כיבוש ארץ הגלעד שנעשה על ידי עם ישראל לפני הכניסה לארץ, נעשה רק על מנת להבטיח שיוכלו לשבת בשלווה ובבטחה בארץ ישראל.

פרשת מטות

בני גד ובני ראובן התמקדו באמצעי ושכחו את המטרה. יהודי שהיה במדבר ארבעים שנה, אכל לחם מן השמים; למד תורה מפי משה רבינו; ראה ניסים לאין שיעור; חייב לדעת - ארץ ישראל היא מקום שנועד לסייע בעבודת הבורא. היא אינה מקום שנועד לפיתוח כלכלי מואץ, או חבל ארץ בעל עדיפות לאומית.

ובכל זאת, התעקשו בני גד וראובן לקבל את ארץ הגלעד. הם התחייבו באוזני משה רבינו שהם יצאו חלוצים בראש מערכות ישראל במלחמת כיבוש הארץ, ומשה הסכים. לבסוף, מגלה לנו המדרש, קיבלו בני גד וראובן עונשם: הם גלו מארצם עוד לפני שגלו שאר השבטים שישבו בארץ ישראל.

בימי בין המצרים בהם מתאבלים אנו על הדרגה הרוחנית הגבוהה שאבדה לנו בחורבן בית המקדש ויציאתנו לגלות, נתמקד מעט במה כדאי להשקיע. העולם הזה על שלל האפשרויות המצויות בו, הוא בסך הכל פיגום המיועד לטיפוס כלפי מעלה - בשביל מצות תפילין חייבים עור של בהמה; לקידוש והבדלה משתמשים ביין; ועבור אתרוג לארבעת המינים זקוקים לפרדס אתרוגים.

מי שדואג יותר מהדרוש לאינטרסים הגשמיים ולא לצבירת מניות רוחניות - קורא את שלט ההכוונה של מספר הכביש בו הוא נמצא כרף המהירות המותרת ונשרך לאיטו, על פניו חולפים רכבים במהירות גבוהה, כי חבל על כל דקה שעוברת. בדור הטכנולוגי שאינו רואה ללא מסך ולא חש מאומה בלי טאץ- ' מילות תוכחתו של משה אקטואליות מתמיד.